

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum opponatur clementiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super Questionis 153. Articulum primum.

Nat. 1. q. 153. dubium ex Martino in questione de crudelitate...

quantum ad hoc, quod Deus ex iudicio punit.

AD SECUNDUM dicendum, quod passio ire vilis est, sicut & omnes alii motus appetitus sensitivi...

AD TERTIUM dicendum, quod in eo qui ordinate agit, iudicium rationis non solum est causa simplicis motus voluntatis...

QVAESTIO CLIX.

De crudelitate, in duos articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de crudelitate.

ET CIRCA hoc quaeruntur duo.

PRIMUM, Vtrum crudelitas opponatur clementiae.

SECUNDUM, De comparatione eius ad laetitiam, vel feritatem.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum crudelitas opponatur clementiae.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod crudelitas non opponatur clementiae. Dicit enim Seneca in 2. de clementia, quod

A spectant ad iustitiam & iniustitiam, conceditur quod non sunt habitus iustitiae & iniustitiae. Et cum infertur ergo habent actus proprios...

B sic videtur quod crudelitas opponatur misericordiae: sed misericordia non est idem clementiae, ut supra dictum est. Ergo crudelitas non opponitur clementiae.

PRIMUM PRATER clementiam consideratur circa inflictionem poenarum, ut dictum est: sed crudelitas consideratur in subtractione beneficiorum, secundum illud Prou. 11. Qui autem crudelis est etiam propinquos abijcit. Ergo crudelitas non opponitur clementiae.

SED CONTRA est, quod dicit Seneca in 2. de clementia, quod opponitur clementiae crudelitas, quae nihil aliud est, quam atrocitas animi in exigendis poenis.

RESPON. dicendum, quod nomen crudelitatis a cruditate sumptum esse videtur. Primum, quod sunt cocta & digesta, solent habere suauem & dulcem saporem, ita illa quae sunt crudae, habent horribilem & asperum saporem. Dictum est autem supra, quod clementia importat quandam animi lenitatem, siue dulcedinem, per quam aliquis est dimittitur poenarum. Unde directe crudelitas clementiae opponitur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod exterior poenitio hic non crudelitati, sed iustitiae tribuatur, ubi vero clementia? Eadem enim ratio de crudelitate, & clementia est. Secundum dubium est, quia author hic ponit crudelitatem directe opponi clementiae, & tamen superius in q. 108. art. 2. ad tertium ponit crudelitatem & oppositum vitium contraria (ut extrema medio) virtuti iudicationis. Quomodo sunt ista duo simul? Impossibile namque est, quod unum vitium sit contrarium respectu duarum medietatum virtutis quae minus possint esse plura extrema ex una parte, secundum diuersam rationem respectu unius medij, ut de extremis magnitudinis apparet.

AD PRIMUM dubium dicitur, quod quia medium relatum ad unum extremum induit reliquum: ideo clementia comparata ad mansuetudinem, in iure quod est iustitia, scilicet moderari exteriori poenitionem: & relata ad iustitiam, induit quod quasi est mansuetudinis, moderari interiori actum. Et propterea oportet considerari, ad quod propositum sermo fiat, & sane intelligere quae dicuntur, & cessabunt contrarietates. Secundum enim veritatem poenitio exterior, ut dimittibilis ex animi lenitate, ad clementiam & ut augmentabilis ex animi austeritate, ad crudelitatem spectat, absolute autem ad iustitiam, vel iniustitiam.

AD SECUNDUM dubium dicitur, quod propter penuriam uocabulorum crudelitatis nomine uocamus tam vitium oppositum iudicationi per excessum, quam etiam oppositum per excessum clementiae. Distinguntur siquidem specie haec utriusque: quia crudelitas secunda secunda S. Tho. CCC 3 oppo-

q. 157. art. 1. & art. 4. ad 3.

q. 108. art. 2. & art. 4. ad 2.

Lib. 2. c. 4. in princ.

q. 157. art. 4. ad 3. & ad 2. ad 1.

q. 108. art. 2. & art. 4. ad 2.

